Ч. 90 (11.431). Львів, вівторок 23. квітня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 гов. перед полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Зневіра в Комінтерні.

Львів, 20. квітня 1929.

Правий ухил у комуністичній партії СРСР., точніше в російській компартії, є для теперішніх керманичів радянської політики небезпечний тим, що вимагає від них звороту на право передовсім у економічній, сільсько-господарській політиці. Офіціяльні керманичі партії і державного радянського корабля ніяк не хочуть до того допустити, бо це спричинилоб поворот до буржуазного капіталізму, та далоб почин до цілковитого погребання „соціялістичних здобутків жовтневої революції“. Через те правий ухил вважають вони дуже небезпечним і тому намагаються його „випалювати — як це казав Косіор — розпеченим залізом“.

Одначе, не зважаючи на такі гострі засоби боротьби з ним, він все таки поширюється і має нині велику скількість прихильників у Комінтерні. Ґенеральний секретар КП(б)У заявив на відбутій перед кількома днями партійній конференції в Харкові, що „праві елементи в Комінтерні твердять, що сучасна капіталістична стабілізація свідчить про безумовне зміцнення капіталу, та, що треба згорнути курс на міжнародню пролетарську революцію“. Але на тім не кінець ,бо ті праві елементи Комінтерну ще твердять, що в СРСР комуністи можуть розвивати успішно свою працю тільки тоді, „коли підуть на великі уступки селянству“. Які це уступки — про те ми писали. Невдоволені комінтернські праві ухильники також з закордонної політики теперішньої відповідальної верхівки, що урядує в Кремлю. „Вони кажуть, — читаємо в промові Косіора — що ми поза СРСР провадимо неправильну політику, що нам, власне кажучи, треба булоб піти шляхом серіозних уступок капіталістам, щоби встановити співробітництво між СРСР і західною Европою“. Але й того мало, бо: „праві в секціях Комінтерну вимагають, щоби ми вступили до Амстердамського Інтернаціоналу, бо жадних, мовляв, надій на революційні перспективи нема, бо треба зберегти те, що є, пристосовуючись до теперішньої обстановки“.

Ті вибрані з промови Косіора характеристики настроїв у Комінтерні є незвичайно вимовними. Саміж настрої повстали в Комінтерні під впливом правого ухилу в російській комуністичній партії. Перетоплені в Комінтерні під кутом аналітичного трактування міжнародніх відносин і міжнародньої політики самого Комінтерну, вони знов находять відгомін вже в новій формі серед російських комуністів. Тойже Косіор на доказ впливу комінтернської правиці на російськ. комуністів, цитує листа одного комсомольця, листа опублікованого в журналі „Интернационал Молодежи“ такого крикливого змісту: „Наша преса, зїзди, збори день в день притягають увагу всієї робітничої кляси і всього комсомолу до питань революційного руху на Сході і на Заході, словом — до питань „світової революції“. Правда, ми тепер уже не роздуваємо кожний незначний страйк у „пожежу світового повстання“, але ми охоче творимо галас навколо подій, що мають характер суто-економічних сутичок. От мені хочеться у звязку з тим поставити питання: чи доцільна така „установка на світову революцію“, чи нема тут перегину?... У нас дуже богато діла, *але дуже мало сил*. Захоплюючись питаннями „світової революції“ ми не догляділи більше настигле завдання культурної революції... Як не ненавидимо ми імперіялістів, але не рахуватися з ними не можна, ми живемо в капіталістичному оточенні *і слабість нашого господарства* змушує нас підтримувати і зміцнювати з ними звязок. А міжтим, зменшивши трохи наш „міжнародній запал“, ми забезпечилиб собі довгочасні „добросусідські взаємини з усіма буржуазними державами“.

Так пише комсомолець, представник молодих комуністичних кадрів, що мають перейняти в свої руки керму „соціялістичної“ держави, та повести її до нових „соціялістичних здобутків“. Коли серед Комсомолу панують такі настрої, то чогож дивуватися старшим, практичним реалізаторам комуністичної державно- і суспільно-устроєвої програми?

Кращої характеристики теперішнього положення в СРСР від тієї, що подав цей комсомолець і бути не може. Бо дійсно важко рахувати рівночасно і на „світову революцію“ і на притягнення чужого капіталу для інвестицій у комуністичне господарство. В міжнародній політиці СРСР як експльоатаційний терен та ринок збуту для чужинного капіталу грає поважну ролю в конкуренції за капіталістичні впливи у ньому і на нього, але внутрішньо комуністичний державний „великан“ розкладається. І саме тому, що розкладається, може ним експериментувати в своїх політичних комбінаціях і Америка. А тому зовсім природним явищем треба вважати те, що комінтерн і його секції мають у собі стільки зневіри в будучність „світової революції“ і СРСР.

На репараційному фронті.

Грошеві і територіяльні репарації.

Репараційна проблема ніяк не може завершитися якимсь позитивним вислідом. Антантські експерти постійно натискають на Німеччину, щоби від неї видусити якнайбільше грошей, якими можнаб і сплатити всі міжсоюзні довги й оживити та піднести господарське життя. Зновуж німецький експерт дир. Шахт боронится всіми силами, вказуючи на неспроможність Німеччини двигати такі величезні тягарі довгими десятиліттями.

Після довгих вагань німецькі експерти запропонували річні репараційні рати у висоті 1„650,000.000 річно, платних на протязі 37 літ, разом 61„050,000.000. При тому Німеччина домагається ще деяких полекш у сплаті запропонованих річних рат. Алїянти домагаються, щоби Німеччина на протязі 37 літ платила пересічно по 2„200,000.000 річно (від найнижчої річної рати 1„800,000.000 починаючи і найвищою в квоті 2„450,000.000 кінчаючи), а крім того через дальших 21 літ по 1„700.000.000 річно. Разом алїянти вимагають заплати у висоті 117„100,000.000. До тогож німці хотять платити лише 37 літ, а алїянти бажалиб їх звязати заплатами через 58 літ, себ-то повернути в рабів іще два німецькі покоління.

Зовсім природно, що це мусіло викликати ріжницю поглядів. Дир. Шахт рішуче в своїм меморіялі відмовився в імени Німеччини від підвищення річних рат і продовження речинця сплати. Підвищення репарацій моглоб хіба тоді бути можливим, колиб наступила редукція довгу, або колиб Німеччина одержала інші рекомпензати, які моглиб піднести німецьку платничу здатність, себто колиб Німеччина одержала „landwirtschaftliche Ueberschussgebiete“.

Вимога „надвишкових господарських областей“, висунена німецькою делеґацією, викликала живий відрух серед алїянтів: Французькі експерти вважають німецькі вимоги підважуванням версайського трактату. А вже формальну бурю неґодування викликала ця вимога в польській пресі.

„Курер Варш.“ в кореспонденції з Парижа інформує, що німці під покришкою „надвишкових господарських областей“ розуміють зворот кольоній, Позианщини, Поморя і Данціґу.

На урядове німецьке заперечення „Кур. Варшавскі“ відповідає:

„Аґенція Вольфа має рацію, бо слів: Познанщина, Данціґ, коридор, кольонії — фактично не ужито. Зате Шахт підписав документ, в якому була мова, що Німеччина згодилась би виплатити алїянтам відшкодування, якщо відзискає територіяльні й екзотичні осередки апровізації, іншими словами — кольонії, якщо відзискає території, що сьогодні розділюють німецьку державу, іншими словами: Поморя і Данціґ, вкінці — якщо відзискає провінції, які давніше давали Німеччині надвишку хліборобських продуктів, себ-то Познанщину“.

З приводу цих злогадів, як уже згадано, в польській пресі проноситься протинімецький гураґан. Найбільш поширений **„Іл. Кур. Цодз.“** наразі, що Польща досі тільки була в дефензиві перед Німеччиною, що вона все висувала тільки мінімальні вимоги. У Версалі відступила вона на лінію найменших домагань. Те саме сталося в справі Шлеська. Тому треба змінити тактику.

„Коли сьогодні Німеччина може цілий світ займати справою коридора в 90 і кілька відсотках польського, коли можуть висувати огляди географічно-господарські, то ті огляди ще сильніше промовляли би в користь польських домагань до Східної Прусії. На німецьке гасло: „Висла мусить бути наша!“ — треба було послідовно відповідати гаслом: „Геть з Німеччиною поза її природну границю! Геть за Одру!“ Корінно польським є Опільський Шлеськ, як польським перед німецьким наїздом був цілий Шлеськ, як польським було ціле Поморя!“

Сьогодні важко сказати, чи конференція експертів у справі репарацій є закінчена, розбита, чи тільки відложена. Рішить про це понеділкове засідання. Інша річ, що французька преса намагається заляками Німеччину, погрожуючи політикою сильної руки. Мовляв, дотеперішній хід конференції завдав найбільший удар політиці Льокарна, бо виявилося, що Німеччина скоряється перед фізичним насиллям. Лише окупацією Надренії можна їх вдержати в руках.

З цього ясно, що Франція та її більші й менші союзники бажалиб уже тепер вимогти на Німеччині згоду на бажані репараційні суми. Зновже Німеччина намагається щонайменше відсунути цю справу, надіючись на упадок консерватистів у недалеких англійських виборах, що моглоб корінно змінити всю світову політику і для Німеччини додатньо відбитися на репараціях.

На що рахує Німеччина?

На те находимо відповідь на сторінках згаданого „Іл. Кур. Цодз.“:

Тут у першу чергу можуть входити в рахубу дві обставини: недалекі англійські вибори і близьке — по ріжним вісткам — визнання **„de iure“** радянського уряду Зединеними Державами. Англійські вибори під знаком запиту ставлять правління консервативної партії і всю політику Чемберлена, що в останніх двох літах вернув до системи тісного союзу з Францією, а що згідно й гостро осуджують обі опозиційні англійські партії: ліберальна й робітнича. Мекдональд і Льойд Джордж заповіли вже кількакратно, що — дійшовши до влади — зовсім зірвали би з політикою Чемберлена і вернули би до традиції чистого Льокарна і до політики рівноваги сил в Европі та до концилящії й уступок супроти Зединених Держав. Отже колиб котрийсь з них справді в тій чи іншій комбінації дійшов до влади, то Німеччина без сумніву мала би дані виждати, що Франція, позбавлена теперішнього сильного оперття на Англію, мусіла би обнизити свої домагання також в обсягу репарацій. Без сумніву істнують факти, які свідчать про те, що визнання Совітів **„de iure“** Зединеними Державами не є виключене. Те визнання з боку могутньої великодержави, яка найдовше послідовно нехтувала Совіти, з природи річи малоби величезне, просто переворотове значіння в цілій системі міжнародньої політики. Воно відкривалоб перспективи якогось співділання в будучині Росії й Америки, про що так горячково мріють тепер радянські політики, а в якому (співділанні) деяку ролю з природи річи мусілаб відіграти також і Німеччина, як єдиний партнер в Европі, звязаний всякими пактами із Сов. Росією“.

Здеградований диктатор.

Троцький про справи радянського устрою.

В найновіших числах „Нає Фрає Пресе" находимо дві великі статті Троцького під заголовком „Куди веде радянська революція? Велике питання для Росії і для світа". В першій статті бувший кремлівський можновладець, а тепер звичайний еміґрант обговорює соціольоґію „радянської революції, наводить історичний приклад французької революції, говорить про термідор, про Бонапарта, одначе не дає отвертої відповіді на те, куди веде, і чим має скінчитися „радянська революція". Свій висновок в цій справі він формулує дослівно так: „Будучу долю революції рішить розвиток і боротьба живих суспільних сил. Буде ще приплив і відплив, яких тревання в найбільшій мірі буде залежати від Европи і від світових подій". Очевидно, що це не є жадна відповідь на поставлене ним самим у заголовку питання статті, а звичайненька собі фраза і можна лише дивуватися, де ділася у Троцького раптом славетна „діялектична метода" і розгляд історичних явищ і подій з погляду „клясової боротьби". Читаючи його статтю, мається враження, що чоловік хоче сказати щось інше, але з якихось причин не зважується, і тому все виходить у нього безпідставним і невиразним.

Дещо цікавішою є інша сторона статті Троцького. Зазначимо для інформації насамперед те місце, де він говорить про етапи розвитку більшовицької революції. На його думку, вона розпадається на ряд ступенів, з яких „особливо виазначаються два. Хоробу Леніна і початок боротьби проти „троцькізму" можна вважати за розділюючі точки". В першім періоді більшовицької революції рішаючу ролю, на думку Троцького, відогравала зброя, і ця революція пустила в рух невидані досі в історії маси народу і, додамо від себе, пустила на той світ теж невидані досі в історії маси людей.

„Натомісць другий період, — каже Троцький, — характеризується радикальною зміною в напрямі урядової політики і безперечним ослабленням безпосередньої діяльности мас: ріка ввійшла назад у свої береги. *Над масами знову здіймається централізована машина директорату! Радянська держава й армія стають все більше бюрократичними*". Віддаль між провідниками й масою доширюється: машина все більша й більше набирає переконання, що жовтнева революція відбулася, щоби зосередити владу в його руках і запевнити йому упривілейоване становище". Як бачимо, в усьому цьому нема нічого нового, ні оригінального. Ці думки далеко краще розвивали досі противники радянського ладу, і вони цікаві лише тому, що висловлює їх саме Троцький, а не хто інший.

Тому наведемо ще одно місце з його статті, де він говорить про комуністичну партію. На його думку вона стала не тільки бюрократичною, але й консервативною. „Не можна забувати ні хвилини, — каже він, — що подавляюча більшість цеї партії, яка тепер рахує понад міліон членів, має лише невиразне уявлення про те, чим була партія підчас першої революційної доби, не говорячи вже за часи перед революцією. Вистарчає сказати, що 75 до 80 відсотків членів партії приступили до неї доперва після 1923 року, тоді як число членів, що належали до партії перед революцією, не виносить навіть одного відсотку. Від 1923 року партія почала розливатися в неформену масу, яка була призначена на те, щоби грати ролю мягкого тіста в руках „машиністів".

В другій статті Троцький ставить питання, чи може в Радянському Союзі прийти до заведення демократії і дає таку відповідь: „Висновок, до якого я приходжу, є той, що нема нічого менше правдоподібного, як переміна радянського ладу на парляментарну демократію або, краще сказавши, я гадаю, що *така переміна цілковито неможлива*".

Далі він вказує на те, що ріжні державні мужі великих держав голосили, що війна ведеться в обороні демократії, а одначе по війні прийшла кріза цеї демократії й повстання цілого ряду фашистівських диктатур. Демократія, на його думку, не могла витримати занадто великих напружень, що повстали по війні. І тут він дає таку характеристику більшовицької диктатури. „Противники демократії й рад мають на оці певну парляментарну систему й забувають, що державний переворот у 1917 р. був найбільшою демократичною революцією в історії людства. Конфіската великої земельної власности, цілковите скасування всіх клясових привілеїв, знищення царської бюрократії і царського мілітаризму, заведення рівности між націями і права народів на самоозначення, це були головні демократичні завдання, які революція в лютому 1917 р. ледви порушила й майже в цілости лишила в спадщині жовтневому переворотові".

Після цеї оборони жовтневої революції переходить Троцький до обговорення справи з селянством і доводить, що хоч воно й незадоволене з теперішнього ладу, одначе не допустить до повороту старого ладу з його поміщиками. Селяне ще найбільше могли би знести заведення капіталістичного ладу, бо тоді індустрія краще могла би задовольнити їх потреби, „одначе, — каже він, — селяни пригадують собі, що капіталісти не вернуть самі, а в товаристві великих земельних власників. Тому вони не хотять нічого знати ні про одних, ні про других, і в цьому полягає велика, неґативна сила радянського ладу".

Зрештою, — на думку Троцького, — справа йде не про заведення в Росії демократії, а про заведення там капіталізму. А цей капіталізм мусів би бути супроти інших капіталістичних країн в цілковитій залежности і без жадної будучности. „Радянська система з її націоналізованою індустрією, — каже він, — та її монополізованою зовнішньою торговлею є охороною для господарства Росії".

Як бачимо, то бувший комуністичний великан подекуди сам плутається в своїх міркуваннях та цікавого нічого не каже. А вже найприкріше стоїть справа з ворожбою Троцького. Ця ворожба про будуче комунізму дуже слабка, а крім того, вона попадає в суперечність з пророкуваннями його учеників, які твердять щось зовсім протилежне, а твердять на основі таки науки Троцького.

З Буковини й Бесарабії.

Вивчують справу меншостей...

Минулої неділі відбулося в раді міністрів засідання правительственної комісії для вивчення меншостевого питання в Румунії. Крім міністра Савчука-Савяну й Севере Бока взяли участь у цих нарадах премієр Манів і міністри Вайда-Воєвод, Аврель Влад, Костакескул, Ґаліпа, Ніцескул і Луґошану. Міністр нар. освіти предложив комісії меморандум представників меншостей. Комісія рішила, що політика правительства в меншостевім питанні повинна обосновуватися на міжнародніх договорах в дусі рішень з Альба Юлії та в рамцях конституції. Припоручено міністерству нар. освіти предложити реферат у справі бажань меншостей щодо державних шкіл, як також щодо викладової мови. На слідуючім засіданні зробить міністр внутрішніх справ конкретні предложення в справі уживання мов меншостей в урядах. Матеріяльна допомога меншостевому шкільництву, про яку була рівнож мова на цім засіданні, вказує, що про нас, українців, не було мови, бо ми не маємо ні приватних, ні конфесійних шкіл, які побирають державну підмогу. („Час").

Кооперативний рух серед меншостей

„Рідний Край" подає:

На Буковині є, опріч румунських, німецькі, українські й польські кооперативи. Тепер мають значіння тільки німецькі кооперативи. Централею для них служить акційна спілка „Буковинський Хліборобський Банк" у Чернівцях з акційним капіталом 6 міліонів левів. Цей банк є власником усіх домів і недвижимостей на Буковині, що колись належали кооперативам і всяким культурним товариствам німецьким. Він займається опріч кредитних операцій ще й продажею штучних гноїв для селян. Німці мають 60 райфайзенок з 9.925 членами. Оборот їх виносить 44.5 міл., вкладки щадничі 23 міл., а сума паїв 700.000 левів. Польський союз має 9 кредитних кооператив з 1.200 членами. — Український союз перемінився в акційну спілку під назвою „Північно-Буковинський Банк" з 3 міл. акційного капіталу. Для кооперативного руху міг би він мати те саме значіння, як і німецький анальоґічний банк, що повстав перед українським, котрий його взяв собі за взірець. Із 152 зареєстрованих українських райфайзенок проявляють життя заледви 6. При цій нагоді відповімо на всі пись-

---

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ. 39)

Оповідання.

(Продовження.)

— Стецьку! — кричав щось з берега Грицько.

— Клені, але в кущі мені їх тяжко зловити! — відповів Стецько.

Хитрі вдалися клені! Колиб ти знайшов щуку під корчем, сильну, здорову щуку — о, вона не сиділа би вже під корчем, а скорим розгоном втіклаб уже сотки метрів. А клені лишилися. Але вже по хвилі Стецько побачив, що вони пропали, втікли зпід куща. О, не втікли вони! Колись давно, коли Стецько щойно починав учитися ловити руками рибу, відходив усе від куща, коли під ним уже не було кленів. Аж раз зауважив, що клені не втікли зі свого куща, а всі попритулювалися до ломак з противного боку від його руки. І він нізащо не добереться до них, бо вони всі держаться стадом у брудній воді, яку він скаламутив, топчучи ногами на одному місці. Отже не знайшовши їх в кущі, дивись біля своїх ніг! І ось тепер натрапив Стецько біля своїх ніг на товстий каменище, приклак і став дотикати руками входи під нього. Були два входи й обидва він заняв руками. А тут знову кишить, бігає, плюскоче. Та камінь уже не твердиня з кущів, тут клень не має вже тої оборони, тому вже по хвилі в руці Стецька пручався великий клень. Швидко насилив його на лозовий прут із ключкою на кінці, кінець прута в зуби й далі до роботи.

Пішов Стецько вгору потічком, як станув біля великого тесаного каменя, що виставав з води.

— Ось тут живе його екселенція пан-миюх! говорив Стецько на голос. — Оце його твердиня! Цілу ніч він гуляв по воді, поїдаючи як щука малих громадян води, а тепер травить їх у свойому замку. Отже напевно дома, а тільки чемно, обережно треба йому зложити візиту, щоб не розгнівати, не збудити з солодкого сну. Отже найперше — говорив Стецько далі — той вхід за вузький на мою руку, позвольте екселенціє, що тихо, обережно проберу його.

Вже входить рука. Тепер обережно, не дати полонитися пристрасти, бо все піде у воду! Помаленьки! Поволи! Ніколи не може бути за поволи, за мало обережно. Добрий день вам, екселенціє! Моя рука діткнулася до вашого гладкого, ховзького тіла. Поволи, так ніжно, так чемно, так любо, що й не збудила вас! Спіть далі, а бодай удавайте, що спите!

— Назад! — і Стецько витягнув поволи руку зпід каменя. Треба передбачити і приготовитися не тільки на нещастя, а ще більше на щастя. Отже: увійшла моя рука під камінь, але — чи я її й вийму, зігнену в кулак, враз із грубим миюхом? Ні, ще за вузонький вхід, проберім його ще! Тепер добре!

Стецько положився легма як довгий у воду, лиг вигідно біля каменя і знову вложив поволи й обережно руку під камінь. Раз, два, три! — і Стецько став пручатися, майже цілий пірнув у воду, тільки його ніс виставав з води і її розприскував. — Но! — промовив по хвилі й витягав зпід каменя великого миюха. Бідне сотворіння! Стецько вложив два пальці в його рот, третім вхопив його за зів, здушив і так витягав його. Пручався, кидався, бив своїм хвостом, обвивався довкруги руки, але вирватися не був уже в силі.

Грицько лежав горілиць, вплявивши очі в синє небо й думав свою думу.

— Грицьку, де вогонь? Я змера!

— Не хоче горіти! О, ти маєш рибу! Я роздобув сіль, одна біда, що вогонь не горить.

— Алеж ти понаносив! Наложив одно мокре коріння й хочеш, щоб горіло мокре! О, поете, друже мій єдиний! У твоїх поезіях горять безчисленні вогні полумям до хмар! Горить у твоїх піснях „палкий вогонь кохання", горить вогонь пімсти і гніву й на кострі жалю спалив ти давно своє серце — а ось маленького правдивого вогню не вмієш розложити! Бідний ти, поете! Вогонь — це мала дитина. Кормиж її найперш малими папками легко стравної їди. Суху давай траву й тонке сухе галузя і заступи від вітру, бо вітер як розстання в коханні — малий вогонь гасить, великий роздуває ще більше. Ось уже горить! Тепер клади більші, грубші галузки й тепер нехай вітер його вже виростає, живить.

Вогонь горить, купається поет, скварчить риба на пруті над вогнем. Вискочив поет з води, погрівся при огні.

— Давай!

Їдять скоро, поет обгриз кістки, розвернувся на зеленій мураві й закуривши папіроску, промовив:

— Бідна риба! Ще перед хвилею гралася весела у воді, а кілька хвиль минуло і спеклася на вогні! Яке підле, нуждение все життя!

— Чогож ти її їв?

— Це друге діло, що я мусів їсти, не маючи нічого іншого. А таки яке підле це життя! По хвилі додав:

— Риба була добра, такої я не їв іще, але памятай: „Post pisces vinum misces" (по рибі лий вино). Або як французи говорять: „Poisson sans boisson est poison!"

— Є й вино, тільки за велика чаша, не в силі піднести її близько. Будь ласка, підлізь сам до чаші і Стецько рукою показав на річку.

Поет послухав, підліз до ріки й пив студене, свіже вино. Пив і Стецько.

— Як тут красно, як тут любо! — прошептав Грицько, спершии голову на камінь.

(Продовження буде.)

менні й устні запити, що де була яка райфайзенка і є старшина, то прямо нехай зачинають урядувати, збираючи щадничі вкладки й позичаючи тим, що потребують і гідні кредиту. Кожде село нехай про себе дбає, поки не ввійде в життя сільсько-господарська організація.

В Бессарабії є союз жидівських кредитних кооператив. До нього належить 40 кредитних кооператив з 27.170 членами, між котрими зверх 70 проц. це самі купці й ремісники. Є ще й 25 німецьких сільських консумційних кооператив з 4.160 членами, що належать до союзу в Тарутіно.

За океаном.

Нова церква в Прудентополіс.

У Прудентополіс (Парана, Бразилія) докінчують будову нової греко-кат. церкви. Десь по Великодни сподіються викінчення тої церкви і її посвячення. Нова церква має 7 бань і є одною з найкращих храмів у Парані взагалі, а першою між усіми церквами в Бразілії.

Розладдя в українській автокефальній церкві у Злуч. Державах.

Орган української автокефальної церкви в Злуч. Державах „Дніпро" приносить комунікат архієпископа тої церкви Івана Теодоровича, в якому повідомляється, що свящ. Константина Курилла, який недавно перейшов був з греко-кат. церкви до автокефальної, позбавлено прав священства і виключено з української православної церкви. Причиною того виключення є те, що Курилло відкидав вірність українській автокефальній церкві і її духовному проводові. Одночасно з тим віддано під церковний суд собору української автокефальної церкви свящ. П. Дмитрика, б. дяка, що з доручення згаданого вище Курилла збирав підписи серед священиків діецезії під письмом-меморіялом, в якому підписані виповідали послух проводові української автокефальної церкви.

Сумний документ.

Під цим заголовком поміщена в „Канадійському Фармері" посвідка команди воєвідської державної поліції в Тернополі (слідчий уряд), видана на просьбу п. Ольги Жураковської з Тернополя, того змісту, що Володимир Босий, б. поліц. агент („вивядовца"), виїхав ще в 1922 р. до Америки і його адреса тепер поліції не знана. — До цього документу слід замітити, що згаданий Володимир Босий зачав був відгравати серед наших людей в Канаді велику ролю, а в останньому часі був навіть головним обозним гетьманських Січей і заступником голови „Інституту Просвіта" у Вінніпегу.

„Протверезіння серед русинів".

Методи й засоби „протвережування" в Турчанщині.

На днях принесли польські часописи, як краківський „Курієр Цодзенни" і львівська „Ґазета Поранна" статті, в яких твердять, що серед „руского люду" приходить „отверезіння", — бо в Турчанському повіті всі війти приступили до „Червінсько-руської орґанізації Згода". При цьому „Курієр" радується, що вся шляхта в цьому повіті хоч гр.-католицька є буцімто польською та взагалі населення відпекується від „української політики".

Як воно на ділі виглядає, хай послужать отсі факти:

На останній сесії війтів у старостві в Турці доручено всім без вимку начальникам громад підписувати ось такі декларації:

Czerwińsko-ruska organizacja Zgoda". Deklaracja. Ja niżej podpisany przystępuję dobrowolnie jako członek do „Czerwińsko Ruskiej Organizacji Zgoda" i zobowiązuję się zastosować do postanowień statutu, którego treść jest mi znana i do wszelkic uchwał zarządu głównego powyższej organizacji. Zarazem zobowiązuję się popierać o ile możności i wcale sił moich działalność organizacji i jej cel . . . . . dnia . . . . 1299. Adres mój: . . . . poczta . . . .

Майже одночасно висилано з урядовими актами до громадських урядів таке готове вже до підпису письмо:

Jaśnie Wielmożny Panie Ministrze! My mieszkańcy wsi . . . . . . turczańskiego powiatu dowiedziawszy się, że nasz Wielmożny Pan Starosta Tadeusz Zawistowski został z Turki przeniesiony, odbiło to się u nas bardzo boląco, gdyż Pan Starosta z chwilą przyjścia do Turki zaczął faktycznie przeprowadzać rzetelną i zdrową sanację na każdym polu jak ekonomicznym tak i politycznym, czego dowodem posłuży fakt, że za krótki czas swego urzędowania wieś się podnosła, a w ³/₄ powiatu, w których była polityka antypeństwowa ukraińska, obecnie w 57 wsiach są zorganizowane stronnictwa ugodowe pod nazwą „Czerwińsko-Ruska Zgoda". — Upraszamy Jaśnie Wielmożnego Pana Ministra o łaskawe pozostawienie nam naszego Pana Starostę Zawistowskiego, gdyż Jego praca w powiecie wydała plony dla dobra Państwa i powiatu. — Urząd gminny: . . . . .

За підписами на ці письма увихаються підлеглі старостві органи та часто відвідують війтів, котрі ще тих декларацій не підписали. Вже сама форма такої агітації говорить сама за себе. Вона наглядно доказує т. зв. „отверезіння" серед нашого бідного гірського населення...

Одначе годі тут поминути висвітлення деяких сторінок тієї справи, що мають всежтаки більш загальне значіння.

Наші опікуни хапаються всього, що лише може принести нашому народові роздвоєння, міжусобиці чи деморалізацію. Хоча і польська конституція знесла на папері всі титули і шляхоцтво, — то всяким темним духам за підмогою „сильних міра сего" ніщо не вадить саме традицію шляхотства з її віземної сторінки піддержувати якраз у нашого бідного заголюканого всіми гірського населення. Вони не стримуються перед викривлюванням старих історичних фактів, коли мова про те, щоби найти шлях до деморалізування українських верховинців.

Безперечно, що є серед наших селян чимало зі шляхоцькими традиціями, алеж фактом є, що всі історичні й етнографічно-побутові документи доказують, що ця шляхта з діда-прадіда є українською. Всяким польським діячам є добре відомим, що напр. у селі Ільнику король Собеський основує одну парохію — греко-католицьку. Для всіх ясним, що колиб у громаді було хоч пару польських родин — давно в селі був би вже костел і польський парох. Нині великі „вчені" теоретики з Турчанської академії плачуть буцімто ці греко-католики по селах Турчанщини були колись поляками, а навіть римо-католиками.

Але нам не слід закривати очей на те, що завдяки загальній бідноті та темряві (у багатьох громадах на Підгірю не має ще зовсім школи) нашого гірського села, ця нова акція здобуває декуди прихильників. Горівка, сіно, гроші, погрози, накази і обіцянки, всякі з гори накидувані петиції (як вгорі наведене прохання до міністра внутрішніх справ) саме і витворюють з таким шумом рекламоване „протверезіння". Одначе, коли розважимо, якими то шляхами ці прекрасні моральні чинники добувають це „протверезіння", то можемо без тривоги глядіти в будуччину.

Головний ініціятивний Комітет цеї „Згоди" в Турчанщині творять: 1) Поляк Вольф, який в часі війни мусів покинути урядову посаду, а тепер працює на дереві наших селян, 2) поляк Віктор Височанський, посол з „одинки", який по селах представляє себе чомусь за „русіна", а в своїм селі будує польський костел, 3) Полько Созанський з Ісай, син священика, який перейшов на латинський обряд та живе як птиця небесна, 4) Володимир Білинський, б. україн. стрілець, який, мабуть, щоби рятувати себе від відповідальности за всякі „штуки", подався на будівничого „Червінсько-руської Згоди", 5) поляк Пульнаревич, автор історії турчанського повіту.

По широкому світі.

Анґлійський канцлер Черчіль має намір вибратися на осінь з низкою відчитів по Америці. Деякі роблять із цього висновки, що він не має богато виглядів, щоби війти при виборах.

Підготовча комісія для справ розброєння в Женеві відкинула радянський проєкт.

У південній Грузії збунтувались селяни. Народній комісаріят звернувся за допомогою до російської армії.

Г. БОБЯК.

За Уралом.

На марґінесі статті д-ра Кубійовича.

Стаття доц. д-ра Кубійовича в 65. і 66. чч. „Діла" склонює мене додати дещо до поданого ним матеріялу. Як секретар та бібліотекар „Української Громади" міста Троїцька оренбурської губернії в часі від вересня 1917 до половини травня 1918 р. поробив я ріжні поміченя на областях повітів Троїцьк (оренбур. губ.) та Кустанай (Тургайська область). Може вони доповнять дещо до поданого шан. автором, якого стаття „Українці в Азії" покликується тільки на урядову статистику.

„Українська Громада" вела свою роботу в згаданих повітах, але все старалась удержувати звязок з іншими повітами Тургайщини й Оренбурщини. Сільські українські кольонії були тоді найбільше зацікавлені в оснуванні й веденні цього товариства. „Українська Громада" оплачувала з своїх фондів приміщення, обстановку, бібліотеку, функціонарів, поїздки навіть до Києва, візвиш, почту і т. ін. Джерелом доходів були, крім вкладок, приходи з театральних вистав, концертів, видавництв власних і перепродажі чужих видань.

Із самого кустанайського повіту мав я тоді як секретар звязки з 32 чисто українськими волостями. Деякі з цих волостей мали ще до війни такі назви як Шевченківська, Ново-Українська і т. п. Стрічав я богато свідомих людей між нашими переселенцями-селянами, як прим. начитаних української літератури з Галичини на Придніпрянщину до революції з 1905 р.

З чотирьох послів Тургайщини до всеросійського установчого зібрання вибрано в 1917 р. наших трьох селян. Що правда, вийшли вони з соціял-революційної лісти, хоч приготована була українська національна ліста, яку делеґат троїцької „Громади" мав устійнити по нараді всіх українських делеґатів в Оренбурзі і по устійненні зголосити в ґуберніяльних центрах. Делеґат-мужик, платний функціонар „Громади", зробив на власну руку спілку із російською соц.-рев. партією, а зате збори делеґатів сіл Троїччини і Тургайщини усунули його з товариства.

Дальше зазначу, що делеґат кооперативи Джаркуль з Кустанайщини переговорював зі мною в справі видавання українського часопису в Троїцькому коштами кооперативи. Було це перед моїм виїздом, тому не знаю, як дальше справа повернулась. А взагалі в окрузі був страшенний голод на українську книжку. Такі книжки переплачувано, а я також мусів свої приватні книжки перепродати. Колиб був мав і по 10.000 примірників українського якогонебудь букваря, евангелія, історії чи збірника українських пісень, був би продав усе те до одного місяця.*)

Товариство вже за мене видало чотири брошури: 1) Про автономію і федерацію, 2) В школі ваша будучність, 3) Ідеали Т. Шевченка, 4) Хто ми? Кожну по 1.000 примірників. Крім четвертої книжочки, про якої долю нічого не знаю, бо вона вийшла коротко перед моїм виїздом, всі розійшлися, і то за гроші, крім яких 12—15 примірників дарових кожної брошури. А вартість тої розпродажі оцінимо, коли пригадаємо, що був це час революції, де мужик чув тільки про права, а не про обовязки. Всюди напхано йому революційну літературу даром. Наголовки брошур були для нашого селянина дуже мало цікаві. Тому продажа за готівку 3.000 примірників у двох повітах була в таких умовах дуже знаменна.

„Громада" висилала в початках свого існування делеґатів до Києва по накази до Центральної Ради. Я перестерігав, що поїздка безпредметова і дійсно такою вона показалась. Переміг остаточно погляд, що на місці треба організуватись, освідомлюватись, бо тільки така робота вийде в користь місцевим українцям і цілій Придніпрянській Україні.

Осінню 1917 р. вже по появі першої брошури збори делеґатів громад ухвалили домагатись автономної української области з части Тургайщини і сумежної части Оренбурщини з переважаючим українським населенням у складі російської федеративної держави, з тим, щоби згадана область була в такім відношенні до корінної України, як Палятинат до Баварії в союзній німецькій державі.

В тих часах селянство масово перлось до повороту на кращу землю на Україну. Голосно кричало: „Геть із зайдами з України!" Треба було нам великих зусиль, щоби не допустити до масового походу на захід. Годі було до безладдя за Центральної Ради додавати новий вибуховий матеріял.

Я стрічав усюди величезний відсоток українців, чував про те саме на сусідніх областях але в тодішній літературі ніде згадки про це не було. Що правда, найбільше українців прийшло там по 1905 р., та всеж мені урядова статистика не цікава, коли значне число наших людей подибував я навіть по козачих станицях Оренбурщини, а про них ніде нема й згадки.

В роках 1919—1922 перебував я у Винниці на Поділлі. Не мав там ніяких вісток з Троїцька. Та всеж цікаве для мене було оповідання одного комуністичного головача, що приїхав зі зїзду в Харкові в 1921 р. Там українські делеґати із троїцька гальбили приговорюючи: „Ми в Троїцьку маємо більше України, як ви на Україні"!..

Зауральські українці мали свій марш. Не пригадую собі всього, а другої брошури: те він

*) Гроші [illegible] до Києва [illegible] на [illegible], а [illegible] [illegible] [illegible].

Виборча програма Болдвіна.

Гостра критика робітничої програми Льойда Джорджа.

Премієр англійського консервативного уряду Болдвін цими днями виголосив давно очікувану передвиборчу програму консерватистів перед великими зборами консервативних членів палати громад, консервативних льордів, консервативних парляментарних кандидатів та мужів довіря консервативної партії. Збори відбулися в одному великому театрі в Льондоні. На сцені переповненого театру засіли всі члени кабінету. Зборами проводила жінка премієра.

Болдвін почав з заяви Льойд Джорджа, що лише ліберальна партія є партією поступу й може робити конкретні обіцянки. Він мусить заявити, що в цій справі він не думає конкурувати з ліберальною партією, бо консерватисти є представниками реальної політики. Він переконаний, що вони в кінці травня будуть мати більшість в парляменті. Після подій 1926 р. (страйки робітників у копальнях вугля) кожна думаюча людина в Англії питає себе, чи було доцільно доводити до такого страшного конфлікту, й відповідає, що в цьому нема ніякої доцільности. Та тепер виробилася нова атмосфера, в якій робітники працюють разом з підприємцями, і це вже дало свої добрі наслідки в англійському господарському житті. Англія може знову витримувати конкуренцію з закордоном, і її торговля рішучо покращала. Далеко краще подбати про те, щоби англійські робітники могли мати сталу працю в англійській індустрії, ніж давати їм тимчасові допомоги.

Далі Болдвін подав до відома, що уряд веде переговори з домініями, щоб облекшити еміграцію для безробітних. Уряд рішучо відкидає всі пляни, які вимагають великих позичок, бо це доведе лише до інфляції й нових труднощів в оплаті робітників. Натомісць уряд старався далі зменшити кошти життя. В справі охорони сільського господарства уряд може гарантувати допомогу тому господарству протягом ряду років. Англійська фльота й військо будуть в першій мірі купувати продукти англійського сільського господарства. Нарешті Болдвін сказав, що уряд гадає утворити комісію з незалежних чинників, яка має виробити пропозиції щодо розвитку продукції британської кольоніяльної держави. Свої виводи Болдвін закінчив тим, що уряд не обіцяє нічого більше понад те, що справді може виконати.

Труднощі в репараційних переговорах.

Німецький півофіціяльний комунікат стверджує, що вияснення положення в репараційних переговорах треба сподіватися щойно після понеділкового засідання. Тойже комунікат заперечує вісти закорд. часописів, начеб нім. делегат поставив домагання політ. натури.

На неділю приїхали були оба нім. делегати д-р Шахт і д-р Фегляр до Берліна, на завив нім. уряду, щоби поінформувати про стан париських переговорів. На цій конференції були міністри заінтересованих у справі репарацій ресортів: Штреземан, Курціюс і Гільфердінг.

„Фос. Цтг." наводить погляд нім. кол, що коли знавці не могтимуть найти виходу з положення, обовязком політиків буде інтервеніювати. Тойже часопис повідомляє, що йдуть приватні розмови задля урухомлення конференції. Головно старається про це американська й англійська делегація. Французька делегація займає вижидаюче становище.

Звіт д-ра Шахта.

Берлінський кореспондент Аг. Аваса повідомляє, що подорож д-ра Шахта спричинена була не лише подіями на конференції знавців, але й напруженням на фін. ринку і фактом, що положення Нім. Банку може викликати нове піднесення диск. стопи. На засіданні нім. кабінету вислухали 2-год. звіту обох знавців Шахта і Феглера. Шахт впевняв, що не ставив внесень політ. натури. Дискусії не було, лише міністри зареєстрували заяви знавців. Рада міністрів постановила оставити знавцям на час пізніших переговорів прислугуючу їм досі свободу оцінки положення й ділання. Опісля д-р Шахт конферував у Нім. Банку в дисконтових справах. В неділю веч. делегати відїхали до Парижа.

—o—

Престольна промова італ. короля.

Дня 20. квітня відбулося отворення 28-ої сесії італійського парляменту. Король у престольній промові сказав, що конференція розброєнь дала вислів благородній ініціятиві, але розброєння покищо невикональне; йому заперечують вічні зброєння на суші, морі й у повітрі. Італійський уряд зясував становище Італії в справі розброєння, але що спроб ведених у цьому напрямі не покінчено, обовязком уряду дбати про оборону батьківщини. Італійський уряд на протязі 7 літ у взаєминах зі всіми державами дав доказ мирової політики. В ділянці політ. і торг. відносин уряд зробить усе, що в його силі.

—o—

Літвінов протестує.

Літвінов вручив приготовній комісії конференції розброєнь пис. протест проти того, що комісія недостаточно обговорила більшовицький проєкт у справі пропорц. зменшення зброєнь. Рівночасно Літвінов зазначив, що більшовицька делегація дальше братиме участь у працях комісії, щоби могти все інтервеніювати в користь розброєння.

—o—

Помер брат бувш. ціс. Вільгельма.

В Кольонії помер у 67-ім році життя брат бувшого німецького цісаря, князь Гайнріх пруський.

Ціна пашпортів знижена.

На останній соймовій сесії було м. і. внесення в справі пашпортових оплат. Справа не діждалася полагоди і її передали назад сойм. бюджетовій комісії. Тепер справу цю полагодили вчасти по думці внескодавців. Обовязуюча досі оплата за норм. пашпорт 250 зол. буде зменшена до 125 зол. Крім того скасують труднощі та формальности, звязані зі заходами в справі пільгових пашпортів для промислово-торговельних цілей, а також ліберально будуть приноровлювати полекші при видаванні пашпортів, важних для більше подорожей. Відносні розпорядки видасть на днях керовник мін-ства скарбу Матушевський.

—o—

Шк. ферії дня 15. червня.

Мін-ство віроісповідань і освіти устійнило урядовий речинець початку шк. ферій у держ. середніх школах на день 28. червня. В цьому речинці будуть покінчені заняття в усіх середніх школах у цілій Польщі. З огляду на іспити для нововступаючих, які мають відбуватися кілька днів лекц. системою та з огляду на зорганізування прогульок учеників на заг. кр. виставу до Познаня (що почнеться перед вакаціями) дирекції всіх середніх шкіл уповажнені вчасніше закінчити науку, на тиждень або півтора перед урядовим речинцем. У цьому випадку ферії зачнуться вже 15. червня.

—o—

Пожежа в Путятичах.

В неділю попол. у Путятичах (пов. Городок) вибухла пожежа, що знищила 24 хати і 50 госп. будинків, дуже богато госп. і домашнього інвентаря, збіжа та 11 штук безрог. Шкід є на яких 200 тис. зол. На місце пожежі виїхав віцевоєвода Ширецький, шеф виділу безпеки Роговський та воєвід. ком. поліції інсп. Грабовський. Віцевоєвода Ширецький дав старості 1000 зол. для погорільців.

—o—

Ексгумація тіла Апанацевича.

До Баранович приїхав із Варшави більшовицький консуль Шахов, щоби бути присутнім при ексгумації тіла Апанацевича. Ексгумація відбулася в присутности представників адм. властей і поліції. Неопечатану домовину з тілом Апанацевича вложили до другої труни, присланої з СРСР. і в спеціяльнім вагоні відвезли до большевії.

Кровава бійка між польськими і жид. студентами.

В ночі з суботи на неділю на Погулянці у тамошньому ресторані уладила польська студентська корпорація „Лютіко-Венедія" комерс. У тому ж ресторані на поверсі мала свій комерс жидівська студентська корпорація „Фратернітас". Поляки уладили комерс у честь товаришів з Познаня, жиди в честь товаришів із Варшави. Між представниками обох корпорацій дійшло до порозуміння так, що одні до одних не будуть заглядати, щоби не було непорозумінь. Усетаки представники польського т-ва зявилися у жидів і просили, щоби їх товаришам познанцям позволили приглядатися жид. забаві. Жиди згодилися під умовою, що познанцям товаришитимуть два львівські студенти. Це обидило познанців і один із них здер жид. студентові відзнаку з грудей. Жид. студент зареагував на це чинно і це дало причину до взаїмної завзятої бійки. Около 60 членів „Лютіко-Венедія" вдерлося до жид. салі і стали стріляти з револьверів. Кажуть, що є два ранені польські студенти, які в темряві постріляли взаїмно. Тимчасом на горі билися на рапіри та палиці, кидали кріслами, стільцями, били шиби, склянки. Цілий льокаль зовсім здемольований, шкоди є на кілька тисяч. Явилася кінна і піша поліція та рят. стація, яка осмотрила около 20 ранених студентів „Фратернітасу". Про бійку повідомлено унів. власти.

Зі спортового життя.

Україна-Погонь І. Б. 1 : 0 (0 : 0).

Змагання, яким приглядалося кілька тисяч видців виявили безсумнівну перевагу України, якої вона наслідком анемічности нападу і брутальної гри противника як слід не використала. В українській дружині була найліпша оборона, яка зрештою мала небогато роботи, вдоволяла також поміч. В нападі був найліпший Лисик, одинокі ворота стріляв Кобаяр. Других воріт, стріляних Україною, судя не признав, проти чого голосно демонструвала українська частина публики. В загальному українська одинацятка робила додатне враження, що стверджували й видці-неукраїнці.

Україна II. — *Чорні III.* 3 : 0. Вальковер.

Україна III. — *Чорні IV.* 3 : 0. Вальковер.

Львів. Чорні — Гасмонея 3 : 0 (0 : 0). Змагання товариські.

За мистецтво Ліги.

Львів. Висла — Погонь 4 : 2 (3 : 2).

Краків. Рух — Гарбарня 1 : 1 (1 : 0).

Варшава. Л. К. С. — Легія 1 : 0 (1 : 0).

Катовиці. І. Ф. Ц. — Краковія 1 : 0 (1 : 0).

Лодзь. Туристи — Польонія 0 : 0 (0 : 0).

був видрукуваний, не маю перед собою. Тому наведу його у виривках:

За Уралом, за далеким наша пісня лунає,
Це азійська Україна право добуває.
Урал, Алтай, Амур, Ферган і найбільше море,
Знають добре українських кольоністів горе.
Катерина, вража дочка, московська цариця,
Зрабувала нашу землю, віддала чужинцям.
В Україні нам не стало ні землі ні хати,
Ми покинули край рідний, пішли в світ блукати.
Україна всіх годує, лиш не свої діти,
Що марніють на чужині, жде відтяті квіти.
Висміювали нашу мову, кров і мозок ссали,
У пустиню, тайгу, тундру діток висилали
Сірко і Тарас Шевченко, поет незабутий,
Тут страждали на Сибірі, щоб волю добути.
Ми добули собі право сльозами й кістками,
Жити тут, користуватись лісами, степами.
Живцем схоплені до гробу, стаємо до бою,
— — — — — — — —
Просвітитись дуже хочем, грітись в світлі сонця,
Щоби правда заглядала і в наші віконця!
Ми доженем, переженем культурні народи...
— — — — — — — —

Д-р Кубійович робить свої висновки на основі мабуть урядової статистики. Мені просто осоружна така статистика. Надивився я до війни в міськім парляментарнім окрузі ч. 29. (Бережани —Рогатин...) на цю статистику. Д-ра Дулемби без шахрайств і корупції уряд не міг би був тоді вибрати (просто це є окрема література)

Правда, закони Радянщини говорять про свободу заяви щодо національної приналежности. Та ми знаємо, як обрусителі у червоних мундурах спиняють українізацію в Курщині, Воронїжчині, Кубанщині, Донщині! Чому ті самі урядовці мають бути кращі при робленні перепису десь там в Саратівщині чи поза Уралем і виказувати ще й там богато українців?!...

Висновки д-ра Кубійовича не тільки не переборщені, але навіть несміливі саме через відсутність іншого ніж урядово-статистичного матеріялу. Відважуся на щось більше. Оставляючи на боці Туркестан, Ферган та інші части Середущої Азії, можемо поділити її на три части: 1) незаселена північна часть тундра, 2) середня мало населена, лісова, 3) полуднева найлюдніша, степова полоса. Ця полуднева часть має, коли не помиляюсь, 9/10 населення цілого Сибіру. І ця саме частина, заселена головно степовиками-українцями, бо лісовий москаль пхався все в тайгу, а на полудне йшов тільки як урядовець, або купець (до міст). Виключаючи міста, в яких українці мають також високий відсоток мешкальців, села в полудневій части Сибіру скольонізовані майже виключно українцями. А з цієї полудневої полоси Тургайо-Томщина, Забайкалля, Надамуре кожне зокрема ще дуже слабо заселені, драпіжно загосподаровані і кожне з окрема моглоб вигодувати своїм хлібом населення цілої Европи, — очевидно — при іншій системі. Можемо отже говорити про свою чисельну перевагу не на поодиноких областях, але на цілій Сибірі.

Виховані на польській повстанчій літературі, — знаємо тільки страхіття про Сибір, а славимо високо прим., Канаду, де також є наші люди. Знаю тільки частинку Сибіру, але і цього досить, аби бачити в ній золоту основу в будуччині, краще ніж у Канаді. Не підсоння там страшне, бо сам я бачив вилічених там поселенців з Галичини, але відсутність людей, праці, освіти лиха адміністрація, комунікація. Ще під 53° північної ширини їв я помідори, варену курудзу, місцеву фасолю, карафіоли і т. д. Навіть посушні роки не зроблять кольонізації безвиглядною, коли знаємо, що такі маси води як у сибірських велетанах-ріках, марнуються, пливучи без хісна в Ледове Море... І саме з огляду на вагу Сибіру для України не можна нам зрікатися цієї великанської країни — в імя нашого майбутнього.

На організаційному фронті.

Організаційна нарада Гусятинщини.

Дня 18-го березня п. р. відбулася довірочна нарада делегатів сіл Українського Нац. Дем. Обєднання судового гусятинського повіту в Копичинцях. На 25 сіл явилися делегати з 21 громад. Нарадою проводив голова Пов. Нар. Комітету Копичинеччини о. Анатоль Малиновський з Чабарівки, секретарював п. Солонника. Звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації склав посол Іван Заваликут, який переповів всю діяльність послів і сенаторів Національного Обєднання, представив сучасне політичне і господарське положення та пояснив зміст проєкту конституції внесений бльоком ББ і проєкт конституції лівиці. З черги організаційний реферат виголосив член Пов. Нар. Комітету п. Шмата, вказуючи на конечність трівкої партійної організації, далі розказував як вести всю організаційну роботу на селі, як приєднувати членів і збирати партійний податок. По переведеній дискусії, учасники зборів одобрили новий організаційний плян поданий референтом. Відтак про господарку повітового виділу говорив посол Заваликут. По дискусії над господарськими справами повіту, посол Заваликут зреферував ще справу шкільну, вказуючи, як слід боротися за рідне шкільництво. На нараді порішено занятися пляновою організацією жіноцтва і доручено повітовій партійній Управі запросити на організаторку п. Марію Вигнанську.

Подібна партійна нарада для судового повіту Копичинці відбулася дня 29-го березня п. р. з тим самим порядком нарад. Мимо дуже поганої дороги, прибули делегати від 17-ти громад. На обох нарадах ухвалено повне довіря та подяку Українській Парляментарній Репрезентації, а зокрема послові Іванові Заваликутові за дотеперішню діяльність.

НОВИНКИ

— З Українського Наукового Інституту в Берліні повідомляють нас про два відчити, які організує згадане Т-во: 25-го ц. м. перший „Про первісну релігію на Україні і її значіння для сучасности" проф. В. Щербаківського (українською мовою) і другий „Шевченко великий український національний поет" проф. Д. Дорошенко (німецькою мовою).

— Скасована конфіската. З Коломиї повідомляють нас, що переведене в березні ц. р. коломийським староством заняття історичної повісти „Тарас Бульба" скасовано. Книжку продають уже всі українські книгарні та видавництво Ока в Коломиї, вул. Євангелицька 7.

— Бідному вітер в очі. У четвер 18-го ц. м. в 7. год. веч. злодії обікрали на вул. Пісковій 21 нашого письменника Федора Дудка. Хату, з якої всі вийшли, злодії „очистили" так докладно, що не лишили навіть діточої одежі.

— Нові ціни печива. Від 20-го ц. м. обовязує нова магістратська тарифа на муку та печиво. 1 кг. пшеничної муки (65 проц.) коштуватиме 85 сот., 1 кг. житнього темного хліба на базарі 39 сот., 1 булка (4 дкг. ваги) на базарі 5 сот.

— Став вилив. У Страдчу (Городок Ягайл.) на ставі вода прорвала стару шлюзу. Залита частина шляху між Городком і Яновом і магазини млина з припасами муки.

— Цьогорічні вакації мають початись виїмково в усіх школах уже 15. червня з огляду на виставу в Познані.

— Прикра хроніка. У Львові повісився 40-літній шлюсар В. Фаріон, що мав ще й другу професію: був алькоголіком. Арештували без точнішого заняття І. М. Вісневського, колись кравця, який забув, коли брав другий шлюб у Золочеві, що перед роками оженився вже раз в Яслі. Два роки тяжкої вязниці дістав В. Возденко за вбивство Антона Юринця в Городку підчас бійки, якою закінчились танці тамошнього „Т-ва ім. Качковського".

— Ріжні вістки. Американський винахідчик Бравнінґ, славний своїм „револьвером", винайшов нову малу смертоносну зброю 33 міліметрів довжини, що може дати 150 стрілів на хвилину. — З Ню Йорку повідомляють, що американський сенатор Бліс поставить на найближчім засіданні конгресу внесок, щоби заборонити чужим дипльоматам держати алькоголь у посольствах і амбасадах. — Союз французьких фільмових товариств приняв рішення, що дотеперішне відношення продукції франц. фільм до американських лишається по давньому: Америка має на кожні три свої фільми у Франції брати один французький. — У Льондоні застрілився відомий спортовець, капітан Денінг, грач у польо; причиною самогубства була рана в голові, яку дістав підчас гри, а що могла довести його до божевілля. — На островах Пилипинів, біля Манілі, відкрили покладм золота на просторі 3 км., що стануть власністю Спол. Держав. — У Штутгарті висвятили першу жінку на евангелицького священика. — У Мюнхені помер маляр Адам Кунц у 72 р. життя, славний із малюнків „тихомиря".

— Серце князів. Британське пресове агентство передає звістку з кол англійської аристократії, що еспанський насліднік престолу заручився з княжною Сесилією, третьою донькою австр. князя Леопольда Сам-Сам. Ця звістка є подекуди сензацією, тому, що три тижні тому преса говорила про заручини еспанського князя з румунською княжною Ілеаною.

— Оригінальна подорож. Із Берліна вибирається пішки до Відня сліпий воєнний інвалід Геґер з псом-вівчарем через Галле, Реґенсбурґ і Пасав. Він оминає Чехословаччину тому, що не знає мови і їде довшим шляхом через Баварію. Геґер — віденець, бувший атлет з цирку Барнума. На війні був він 11 разів ранений, з цього тричі в голову. На черепі має він срібну плиту. При однім нещасливім випадку ця плита зійшла з місця і він утратив зір. Берлінські лікарі радили йому звернутись за операцією до одного віденського окуліста. Він іде туди пішки.

— Чудеса науки. На конгресі рентґенольоґів у Відні демонстрували новий німецький винахід берлінців д-ра Ґотґайнера і фотохеміка Якобсона. Цей винахід дає змогу творити рентґенівські фільми, себто схоплювати кінематографічно кожне воруxнення організму. Таким робом медицина матиме незвичайно вартісний матеріял для прослідження поодиноких фізичних станів і етапів недуги.

— Новий розвиток кіна. Розвиток кіна йде вперед такою швидкою ходою, що його уліпшення подобають на фантастичні ідеї з повістей. У кінематографічних робітнях спорудили апарат, який у силі робити... 100.000 знимок на секунду. Досі при схоплюванні явищ експльозії та вистрілів можна було робити до 10.000 знимок у цьому-ж часі. В Америці вже зроблені експерименти фільмування зударених льокомотив і літаків, що дає змогу студіювати точно спосіб, в який розбиваються поодинокі частини цих машин.

— Книжка в Польщі і деінде. На зїзді польських книгарів у Варшаві були виголошені реферати зі статистичними даними, які дають порівняну картину книгарського руху в Польщі та на чужині. Із цих даних виходить, що на кожного громадянина в Польщі припадає 75 зол. річно свобідних після необхідних видатків. Італієць має на рік 360 зол. на культурні потреби, німець 446 зол., француз 506 зол., англієць 1433 зол., а американець 1905 зол. Скількиж золотих із 75 зол. має йти на книжку, коли до культурних потреб треба врахувати доповнювання хатньої обстановки і всякі розривки? Статистика відповідає, що в Польщі є лише 17 проц. таких, що можуть купити книжку, в Італії 30 проц., Чехословаччині 30 проц., Німеччині 30 проц., Франції 40 проц., Англії 50 проц., Спол. Державах 60 проц. У відношенні до скількости населення в Польщі є ледви міліон осіб, яких стати на книжку, тоді як у Чехословаччині є їх 2 і пів міл., в Італії 7 міл., Німеччині 11,25 міл., у Франції 13 міл., в Англії 17,5 міл., а в Спол. Державах 30 міл. Коли-ж узяти пропорцію скількости книжок, які виходять річно до скількости населення, тоді на одного ідеального (можливого) покупця припадає річно в Спол. Державах 0.33 книжки, у Німеччині 2,5, у Чехословаччині 1,2, в Італії 0,9, в Англії 0,7, Франції 0,9, а в Польщі аж 6 книжок на особу. Іншими словами: у Польщі найбільше друкують книжок, а найменше купують. Замісць 6.204 книжок (друків), видаваних річно, повинно би виходити найбільше 2760. Додаймо для пояснення, що в Спол. Державах книжку друкують пересічно в 44.000 примірниках, а в Польщі в 3300, з чого половина йде на макулятуру.

— Заправа насіння ярих збіж. Досвід з останніх десятків літ доказав, що насінна заправа „Успулюн", яка має в собі складники живого срібла, вживається загально хліборобами у нас і на чужині з якнайкращими успіхами. Щойно вона допомагає до правильної боротьби зі шкідниками на ріллі, **не завдаючи ніякої втрати зернові.** Навпаки: **„Успулюн" змiцнює силу кільчення збіж** і рослин, коли вони є ним заправлені і в результаті дає **найвищу врожаю.** Ці факти, як ми вже згадали, потвердили досвіди довгих літ зроблені найповажнішими науково-хліборобськими інституціями. Спосіб заправи **„Успулюном"** і скількости потрібної для кожної рослини зокрема, подає фабрика в спеціяльних приписах. Слід зазначити, що в противлежности до ріжних інших заправ **„Успулюн"** можна вживати просто, практично, легко і швидко. Крім тривкого прочищування засівного зерна є це дуже важні прикмети **„Успулюну"**, що стає доступним навіть для найменших земельних господарств. На 100 кілл насіння збіж або стручкових рослин вистарчає досить яких 75—100 грамів „Успулюну", який треба розпустити в воді. **Сухої заправи „Успулюну"** треба яких 300 гр. Тому-то хліборобство повинно у власнім інтересі і в якнайширшій мірі користати з цього препарату.

Ст. Ф

Дописи.

ЧОРТКІВЩИНА. *Виступ гімназ. хору в с. Джурині).* Дня 14. IV. н. р. загостив до села Джурина мішаний хор прив. української гімназії „Рідної Школи" в Чорткові під проводом гімн. учителя д-ра В. Вовка і гімн. учит. Фарини й дав тут в год. 3. пополудні концерт. Перед виступом хору проф. Фарина виголосив реферат про значіння і завдання „Рідної Школи", який присутні приняли оплесками. Після реферату виступив хор в мальовничих народніх строях і почав спів народніх пісень, щедрівок та колядок. В програму концерту входили: „Гей пластуни", „Широкий луг", „Ой пряду, пряду", „Дзвони", „І по сей бік гора", „Ой видно село", „Бігло, бігло козенятко" й інші. З щедрівок: „Добрий вечір", „Щедрий вечір" і богато інших. Видом співаючих дітей і совісно вишколеним хором були всі присутні просто захоплені, а деякі пісні на загальне домагання треба було повторити. Цілий цей хор зложений майже з самих селянських дітей, учеників гімназії „Рідної Школи" в Чорткові. Своїм удатним виступом він показав селянам, що гріш, який іде від них як маленька лепта „Рідній Школі", не йде на марно. Думаю, що від нинішнього дня громадяни села Джурина будуть більше цікавитися „Рідною Школою", на яку в цьому році з нагоди коляди — на сором — не зложили ні сотика, та побільшать на ту ціль свої добровільні датки. А за хвилю милої розради серед теперішніх тяжких селянських турбот нехай проф. д-р Вовк і його міш. хор приймуть щиру подяку від всіх тих, що були на тім гарнім концерті.

Селянин.

З судової салі.

Політичний процес проти 31 селян з Тернопільщини.

В суботу 20. квітня ц. р. переслухувано вже першого й головного свідка *Андрія Юркова*, якого буде ще зізнавати і в понеділок. На салі людей небогато, мабуть тому, що поліція контролює дуже строго особисті документи.

Зізнання свідка Андрія Юркова.

На вступі нинішньої розправи забрав слово обор. д-р Е. Давидяк і домагався, щоби трибунал не заприсягнув св. Юркова. Цьому спротивився рішучо прок. Врубель. Тоді обор. д-р Ґоніґаль щераз мотивував внесення обор. д-ра Давидяка. Трибунал по короткій нараді прихилився до внесення оборони й порішив переслухати св. Юркова без присяги. Тоді прок. застеріг собі право спротиву.

По тім вступі почав зізнавати головний свідок прокуратури так: з відступом червоних війська з Галичини утік свідок разом з більш. військом на Радянську Україну, нібито тому, що боявся польських військ. Але на Радянській Україні не подобалося йому ні тамошне життя ні радянський устрій і він, перескочивши заяцем більшовицько-польську границю, приїхав до родинного села Чистилова в 1924 р. Тут оповідав селянам про життя по той бік Збруча, критикуючи його завзято. І цікаво! Вже тоді Степан Цивінський який нині сидить на лаві обвинувачених, нібито просив свідка, щоби він не критикував так завзято радянських відносин перед селянами та, щоби він навязав зносини з компартією в Галичині і щоб його туди втягнув. Але свідок, як праведна людина, не згодився на це. Та незадовго, бо вже на весну 1925 р. звірився обв. Степан Цивінський свідкові, що йому вдалося навязати самому звязки з компартією через якогось Дармограя. Опісля просив свідка перейтися з ним до Тернополя на конференцію. Свідок на таку пропозицію згодився і 13. квітня 1925 р. пішли з обв. Цивінським до Тернополя. Перед Тернополем стрінувся обв. Цивінський з Коцюбою, провідником К. П. З. У. в Тернополі. Конференція відбулася в лісі, т. зв. Пасіка-Гаї, віддаленім 2 км. від Тернополя. Тоді був на конференції, крім них трьох, ще селянин Білий (якого засудив суд присяглих у Тернополі на кару смерти за поширювання комуністичної бібули по селах, і який пізніше втік на Радянську Україну) та Апрам Собельсон фальше Гасьзічер. На конференції мав назначати Коцюба обв. Цивінського і сел. Білого районовими командантами компартії, обговорював докладно спосіб закладання комуністичних ячейок по селах після системи трійкової або чвіркової. Далі Коцюба заявив, що хто з них зрадив би перед поліцією, такого чекає смерть від кулі. Також тоді обговорював Коцюба, як треба розліплювати відозви першомайські, які вони на місці від нього дістали. Конференція тревала лише одну годину. На тому самому місці відбулися ще двічи такі конферен-

ції. На одній такій конференції, крім згаданих пятьох, мав брати ще участь обв. Керничний, якого вибрано курієром на тернопільську округу. Він мав за завдання довозити обв. Цивінському і Білому комуністичну літературу й бібулу, яку опісля члени ячейок мали розкидати по селах. Обв. Цивінський і Білий хвалилися, що по селах вдалося їм вже заснувати цілу низку комячейок, та що праця успішно розвивається.

Далі свідок вичисляє цілу низку обвинувачених, які поширювали комуністичну бібулу і розкидали відозви перед 1. травнем 1925, 1926 і 1927 р. Обвинувачені з обуренням заперечували всім зізнанням свідка, називаючи його зізнання нікчемного брехнею і видумкою. Обв. Керничний назвав свідка навіть бандитом за його неправдиві зізнання. Але свідок взагалі нічого собі не робив з того обурення обвинувачених і лаяв також обвинувачених дуже досадно.

На третій конференції, яка відбулася 25. X. 1925 в чистилівськім лісі, обговорювано справу М. О. П. Р-у і вибрано в тій ціли повітовий комітет. Одначе вже незадовго Коцюба втік на Радянську Україну, а в січні 1926 р. поліція арештувала обв. Цивінського. Одначе діяльність ком. ячейок не припинилася і їх члени далі розкидали при ріжних нагодах і святах комуністичні відозви, в яких накликувано селян до революції. На конференції сходилися члени ком. ячейок до хати обв. Цивінського.

Взагалі цей свідок оповідає про найменші подробиці зперед кількох літ з найбільшою прецизністю і точністю просто на мінути, що робить його зізнання дуже мало віродостойними.

З життя наших установ.

Загальні Збори „Сокола-Батька".

„Сокіл Батько відбув минулої неділі свої ювилейні Загальні Збори при участи сокільських відпоручників з цілого краю. По поладнанні формальностей предложила старшина „С.-Б" звіт зі своєї діяльности в минулому році. Референт д. Гафткович представив також образ діяльности цілого українського сокільства, який представляється дуже додатно. Десятки тисячів зорганізованого сокільства перевело у справоздавчому році сотки вишкольних курсів, льокальних,наланкових та обласних, публичних вправ. Крім цього подано у звіті богато курсів для неграмотних аматорських вистав, освітніх викладів та гуртового читання книжок — переважно історичного змісту.

Слухачі з видимою на лиці радістю слухали звіту. І дійсно треба було радіти, коли його чулося. По тихій і безреклямовій праці цеї установи, ніхто і не доміркувавсяб таких гарних успіхів, якби не обовязок головної старшини подати їх до відома своїх членів.

Ціле сокільство зі своїм головою Миколою Заячківським і всею старшиною може бути вповні вдоволене з дотеперішних досягнень.

Окремий звіт з акції закупна комплексу ґрунтів у Львові при стрийському шляху під український город представив містоголова Евстахій Стеблецький. З цего звіту довідуємося, що з цілого комплексу, який був поділений зразу поміж 40 співвласників, викупив вже „С.-Б." 21 паїв. В приватних руках остало ще 19 паїв, які „С.-Б." хоче доконче ще викупити, щоби опісля віддати цілий простір (около 11 морґів!) до ужитку не лише своїх членів, але й цілого українського народа. Отже і в цім напрямі досягнення „С.-Б." оказалися дуже великі.

Щоби акцію збірки на викупно решти українського городу приспішити, рішено заснувати по всіх закутинах краю місцеві і районні комітети для ширення жертвенности народу на цю дуже важну ціль. Зараз на зборах зголосилася доволі велика скількість членів як ініціятори заснування провінціональних комітетів викупна українського городу у Львові.

По виборі нової, головної старшини, містоголова Альфред Будзиновський замкнув збори, почім зібрані відспівавши сокільський поклик, удалися одні домів, а другі на 3 дневий курс сокільських інструкторів і провідників.

Жертвуйте на оселю робітників пера!

„Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові зважилося на сміливий крок: воно купило площу з готовою мурованою хатою в Ямнім (біля зал. зупинки Камінь Довбоша) з метою створити там літню і зимову оселю для робітників пера, що потрібують підтримки для свого здоровля. Хата з 6 кімнатами і 1600 сяжневою площею коштуватиме до 3.500 дол. Товариство підписало вступний контракт, заплативши частину цієї суми, а решту ціни купна має заплатити на протязі квітня 1929 р.

Вам, здається, відомий стан сучасного українського письменства та доля наших робітників пера. Ні наші письменники, ні журналісти не в силі жити зі своїх гонорарів.

Те єдине, що залишиться колись майбутнім поколінням, як слід нашої сучасности — друковане слово, нині у нас знехтоване і родиться в дуже важких умовинах. Ніхто не думає нині над поправою долі робітників пера.

„Товариство письменників і журналістів" ім. І. Франка" хоче дати їм бодай скромний захист, де вони раз у рік могли би відпочати та змінити свої сили й нерви.

Може ця оселя стане засновком нового осередка, який обєднає письменників і журналістів ріжних напрямів і світоглядів і причиниться до розбудження живішого культурного руху в Галичині.

Почин зроблений. Наші інституції склали поважніші жертви на купно згаданої оселі. Звертаємося оцим до Вас, Громадяни, яким не байдужа наша література та преса, з проханням, причинитися яким більшим датком на згадану ціль.

Жертви пересилати на книжечку ч. 1141 „Земельний Банк Гіпотечний" у Львові, вул. Підвале ч. 7., або до адміністрації „Діла", Ринок ч. 10

•

ЖЕРТВИ НА ОСЕЛЮ РОБІТНИКІВ ПЕРА.

ВИКАЗ Ч. 5.

На заклик „Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка" зложили дальше на оселю українських робітників пера: 58) радн. Йосиф Дрималик, Львів — 10 зол. (і кличе: радн. М. Яценя і радн. Юл. Федусевича); 59) дир. М. Мороз, Львів — 10 зол.; 60) дир. Денис Коренець, Львів — 10 зол.; 61) Панько Костюк, Руда Пабяницька — 5 зол.; 62) о. Іван Пастернак, Дзіболки — 5 зол.; 63) нот. Василь Дяків, Немирів — 18 зол.; 64) заст. нот. Арсен Волосянський, Золотий Потік — 10 зол.; 65) студ. М. Ч. — 10 зол.; 66) Григ. Гарасимчук, Львів — 10 зол.; 67) о. Василь Воронюк, Ясиниська — 10 зол.; 68) д-р Мих. Лепкалюк, Галич — 10 зол.; 69) М. Ч. (Наддніпрянець), Прага — 10 кч.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський театр:

Понеділок 22-го, г. 7·30 веч. „Борис Ґодунов" (40 прц. знижки).

Вівторок 23-го, г. 7·30 веч. „Несподіванка".

Кіна.

„Аполльо": „Поліцмайстер Тагеєв".

„Лев": „Останній приказ поручника".

„Оаза": „Моряки і білявки" і „У домі божевільних".

„Палас": „Могила серед ледників".

„Пан": „Пожежа сердець".

„Фатаморгана": „Жінка на тортурах".

„Химера": „Непереможний".

Програма радіо.

Вівторок 23-го.

Льондон (358). 23·35 Музика до танців.

Париж (1744). 18·35 Пате.

Берлін (475,4). 20·00 „Ґрафиня Маріца" оперетка.

Мюнхен (536,7). 19·45 Співацький речітаь.

Ляйпціґ (361,9). 20·00 Симфонічний концерт.

Копенгаген (336·3) 20·00 Фінська музика.

Мілано (504,2) 20·30 Стара італійська музика.

Будапешт (545). 19·30 Старі мадярські пісні. 20·15 Циганська музика.

Відень (519,9) 20.00 Музика Р. Штравса; симфон. оркестра.

Ленінград (1000). 19·00 „Русалка" опера.

Київ (775). 19·30 Фортепян з консерваторії.

Варшава (1395,1). 17·55 Балетна музика.

Катовиці (416·1) 19·20 „Масковий баль" Верді.

Середа 24-го.

Льондон (358). 22·05 „Голяндець-Скиталець" Ваґнера.

Париж (1744). 15·45 Концерт. 18·35 Пате.

Берлін (475,4). 20·30 Концерт.

Мюнхен (536,7) 20·50 Старонімецькі та словацькі пісні (хор).

Брюссель (511,9). 20·15 Оперетка „Княжна Героьштайн".

Будапешт (545). 21·15 Старомадярські пісні. 22·30 Оркестра опери.

Штокгольм (438). 21·45 Смичкова оркестра.

Ленінград (1000) 19·30 Концерт Губермана.

Москва (825). 18·30 Музично-літерат. вечір.

Київ (775) 19·30 Музична академія.

Варшава (1395,1). 17·55 Концерт оркестри. 20·15 Вечірний концерт. 23·00 Легка музика.

Краків (314,1) 23·00 Легка музика.

Познань (336,3). 20·30 Вечірний концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кобзарі-Бандуристи К. Місевич і Д. Гонта виступають:

23.IV. Львів.

Білети продає „Народна Торговля".

1822 7—8

Український Театр під дир. І. Когутяка.

Гусятин:

Понеділок 22.IV. „Король життя".

Вівторок 23.IV. „Пташник з Тиролю".

В склад трупи входять: ПП. Грузькова, Худякова, Істоміна, Левицька, Кривецька і Грубівна ПП. Єрофеїв, Кононів, Кудіш, Березенко, Чугай, Панасій, Шафарчук, Пришляк, Романчак, капельник Каменець. Режісером театру Чугай. Готується до постановки „Кума Марта".

1848 2—?

Надзвичайні датки на потреби „Рідної Школи" зложили в золотих: Вп. Н. Н. в Стрільбичах над Стар. Самбір 45. Паньство Конертинські Львів 20 замісць цвітів на домовину бл. п. судді Н. Мироновича, Михайло Галань, Белз 16 як неприйнятий д-ром Василем Мизюком гонорар, д-р В. Кубійович, Краків 10 кім шомісячного звичайного датку, Степан Брикович, Тернопіль 20 замісць цвітів на домовину бл. п. Марти Нестерчук, учит. в Глубічку В., Кружок Р. Ш. в Добромилі 30 як неприйнятий гонорар п. Айдаєвим за працю режисерську при влаштуванні обходу в честь Тараса Шевченка, Учениці VII кл. гімназії СС. Василіянок у Львові 15 замісць цвітів на домовину Матери тов. Іті Кос VII. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1867

Ширіть наш часопис!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровськ -Розважевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2 1366 46—?

АДВОКАТ КМІЦИКЕВИЧ в Глинянах пошукує негайно вправного солліцитатора. 1846 2—3

МИХАЙЛО НИКОЛИЩИН уроджений 1897 р. в Трибухівцях повіт Бучач уневажнює загублену військову книжечку виставлену через П. К. У. в Бучачі. 1847 3—3

КОРЕСПОНДЕНТ ТОРГОВЕЛЬНИЙ, вмючий мови англійську, французьку, німецьку та італійську шукає заняття. Зголошення з умовинами до Адміністрації під „Р. Р. — Солідність". 1849 2—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десяткох літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Цельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 158-?

ШУКАЮ у Львові 2—3 комнати з приналежностями. Оферти: „Діло для М. П. 1863 1-3

Д-р АРСЕН ТРИГУБЧАК, адвокат в Скалаті прийме концыпієнта з днем 1 мая б. р. — Зголошення неузгляднені позістануть без відповіди. 1866 1 3

ПОШУКУЄТЬСЯ у Львові і на провінції, інтелігентних, добре репрезентуючихся і опитних акквізиторів за провізію. Оферти з заподанням дотеперішнього заняття вносити до Адміністрації під: „Добрий заробіток". 1868 1—2

САНДБЕРҐ Б. вул. Краківська 9 в подвірю продає убрання, мужеські і хлопячі і тренчкорти. Уділяє кредиту. 1869 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 18—24

Вже друкуться нова книжка:

Косметичний порадник або **плекання краси**

(Як здобути і задержати красу та молодість?)

написала Осипа Заклинска на основі практики у Празі та іспиту з косметики перед лікарською комісією. — В книжці використані всі найновіші здобутки з области косметики.

1861 2—2

Богато ілюстрацій.

Подільський Союз Кооператив у Тернополі оголошує отсим

КОНКУРС

на одного люстратора. — Вимоги: 1) Висока або середня фахова освіта. 2) Практика в одному з ПСК. 3) Знання обовязуючих кооперативних законів. 4) Практичне обзнайомлення з книго- і діловодством кооператив I. і II. ступня. Посада до обняття негайно. Платня після умови. Подання з прилогами документів і описом життя надсилати до дня 15. мая 1929 р. на імя Дирекції ПСК. в Тернополі, вул. Міцкевича ч. 11. 1865 1—3

KALOTRIX

одиноко певний орудник проти випадання і на поріст волосся висилає — **о. Д-р Т. Вергун в Сокалі.** 1864 1—1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10